

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง " สภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร " มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาพิเศษ ศิลปศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ การจัดและ การใช้กิจกรรมศิลปะศึกษาในการบำบัดและฟื้นฟูผู้ป่วย จากเอกสาร บทความ ตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย
2. สังเกตการณ์สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล
3. สุ่มสัมภาษณ์ ครู เจ้าหน้าที่ และพยาบาล ที่เป็นหัวหน้าโครงการหรือหน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล จำนวน 5 ท่านศึกษา ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล และได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ ครู พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล และนักพัฒนาการเด็ก ที่มีหน้าที่ในการสอนหรือจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดกิจกรรมและมีห้องสำหรับจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล จำนวน 38 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ประชากรทั้งหมด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจรายชื่อโรงพยาบาลขนาดใหญ่ของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดกิจกรรม และมีห้องสำหรับจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล รวมทั้งหมด 5 สังกัด 8 โรงพยาบาล คือ สังกัดสภากาชาดไทย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดกระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีรายชื่อโรงพยาบาล ดังต่อไปนี้

1. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	2. โรงพยาบาลศิริราช
3. โรงพยาบาลรามาธิบดี	4. โรงพยาบาลเด็ก
5. โรงพยาบาลเลิดสิน	6. วชิรพยาบาล
7. โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	8. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

(กระทรวงสาธารณสุข, 2527)

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น ครู พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล และนักพัฒนาการเด็ก ที่มีหน้าที่ในการสอนหรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วย ในโรงพยาบาลทั้ง 8 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 3 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร ครู นักพัฒนาการเด็ก พยาบาล และผู้ช่วยพยาบาล
จำแนกตามสังกัดของโรงพยาบาล

สังกัด	โรงพยาบาล	จำนวน
สภากาชาดไทย	1. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	4
	2. โรงพยาบาลศิริราช	4
ทบวงมหาวิทยาลัย	3. โรงพยาบาลรามาธิบดี	4
	4. โรงพยาบาลเด็ก	5
กระทรวงสาธารณสุข	5. โรงพยาบาลเลิดสิน	6
	6. โรงพยาบาลภูมิพล	2
กระทรวงกลาโหม	7. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	2
	8. วชิรพยาบาล	6
กระทรวงมหาดไทย		
รวม		33

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่กล่าวถึงกิจกรรมศิลปะ สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการสอนศิลปะศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กป่วยในโรงพยาบาลรวมทั้งทฤษฎีในการจัดกิจกรรมศิลปะ ตลอดจนการสัมภาษณ์ครู เจ้าหน้าที่หรือพยาบาลหัวหน้าหน่วยงาน หรือโครงการที่มีการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่ แบบสอบถาม สำหรับครู นักพัฒนาการเด็ก พยาบาล และผู้ช่วยพยาบาลที่มีหน้าที่ในการสอนหรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ทางโรงพยาบาลจัดให้แก่เด็กป่วย ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องของการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล ในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาลซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบ ลักษณะของคำถามแบบเลือกตอบข้อที่ตรงกับผู้ตอบมากที่สุด โดยใช้แบบสำรวจรายการ (Check-List) จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับคะแนนในส่วนที่เป็นคำตอบทั้ง 2 ส่วน ตามวิธีการของ Likert (Likert scale) ดังนี้

ด้านสภาพ (ระดับของการปฏิบัติ)

มีการปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอ	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง เป็นประจำ	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ไม่บ่อยนัก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

ด้านความต้องการ (ระดับของความต้องการ)

มีความต้องการอย่างยิ่ง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
มีความต้องการมาก ค่อนข้างจำเป็น	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
มีความต้องการในระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
มีความต้องการเล็กน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
ไม่ต้องการเลย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

1. *สภาพ* ระดับของการปฏิบัติทั้ง 5 ระดับคือ ระดับของการปฏิบัติมากที่สุด ระดับของการปฏิบัติค่อนข้างมาก ระดับของการปฏิบัติปานกลาง ระดับของการปฏิบัติค่อนข้างน้อย และไม่เคยปฏิบัติเลย

2. *ความต้องการ* ระดับของความต้องการทั้ง 5 ระดับ คือ ระดับของความต้องการมากที่สุด ระดับของความต้องการค่อนข้างมาก ระดับของความต้องการปานกลาง ระดับของความต้องการค่อนข้างน้อย และไม่มีความต้องการเลย จำแนกตามการจัดกิจกรรม 3 ด้าน

- 1) การวางแผน จำนวน 29 ข้อ
 - 2) การดำเนินงาน จำนวน 44 ข้อ
 - 3) การประเมินผล จำนวน 10 ข้อ
- รวมจำนวนข้อของแบบสอบถาม 83 ข้อ

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไข หาข้อบกพร่อง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบหาความครอบคลุมวัตถุประสงค์ เนื้อหาในการสื่อความหมาย การใช้ภาษา รูปแบบของคำถาม และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้คือ

ก. เป็นนักวิชาการทางศิลปศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจารี

อาจารย์ ดร. ผดุง พรหมมูล

ข. เป็นนักวิชาการทางการศึกษาพิเศษ

ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู

ค. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะเด็ก

อาจารย์ วิรัตน์ คุ่มคำ

อาจารย์ อภิสิทธิ์ จรรย์ชวณะเพท

ง. เป็นนักพัฒนาการเด็กและนักสังคมสงเคราะห์

คุณธิดา ฉนนคร

4. นำเครื่องมือในการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษา คือ ครูในโรงเรียนราชานุกูล (โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง

พร้อมทางสถิติปัญหา) จำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า แบบสอบถามมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ทั้งในด้านความครอบคลุมวัตถุประสงค์ เนื้อหาในการสื่อความหมาย การใช้ภาษา รูปแบบของคำถาม

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ ไปใช้กับกลุ่มประชากรจริง

6. นำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (internal consistency) แบบ coefficient ของครอนบราซ (Cronbach) ผลการคำนวณได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในด้านสภาพ เท่ากับ 0.96 และในด้านความต้องการ เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ก. การเตรียมงานก่อนไปเก็บข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 5 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ และบันทึกภาพ

2. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐทั้ง 8 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม

ข. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้พบกับครู นักพัฒนาการเด็ก และพยาบาลหัวหน้าโครงการหรือหน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วย ในโรงพยาบาลทั้ง 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตหมายวันและเวลาที่จะสัมภาษณ์ และบันทึกภาพสภาพการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

2. แจกแบบสอบถามสำหรับ ครู พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล และ นักพัฒนาการเด็ก ที่มีหน้าที่ในการสอน หรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล จำนวน 38 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 8 โรงพยาบาล จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 33 คน จากแบบสอบถามจำนวน 38 ชุด คิดเป็นจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งสิ้นร้อยละ 86.8

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

1. ข้อมูลแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบ แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล นำมาตรวจให้คะแนน โดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (Likert scale)

นำค่าคะแนนสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล มาหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ด้านสภาพ (ระดับของการปฏิบัติ)

4.51 - 5.00	มีความหมาย	มีการปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอ
3.51 - 4.50	มีความหมาย	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง เป็นประจำ
2.51 - 3.50	มีความหมาย	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีความหมาย	มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ไม่บ่อยนัก
1.00 - 1.50	มีความหมาย	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ด้านความต้องการ (ระดับของความต้องการ)

4.51 - 5.00	มีความหมาย	มีความต้องการอย่างยิ่ง
3.51 - 4.50	มีความหมาย	มีความต้องการมาก ค่อนข้างจำเป็น
2.51 - 3.50	มีความหมาย	มีความต้องการในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีความหมาย	มีความต้องการเล็กน้อย
1.00 - 1.50	มีความหมาย	ไม่ต้องการเลย

3. นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปและนำเสนอ ดังนี้

ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปตารางประกอบความเรียง

ข้อมูลด้านสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะ ที่เป็นแบบสอบถาม ประเมินค่า สรุปในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ก. ค่าความเที่ยง โดยวิธีวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (internal consistency) แบบ coefficient ของครอนบราซ (Cronbach) มีสูตรดังต่อไปนี้

$$\alpha = \sqrt{\frac{n}{n-1} \frac{1 - \sum Si^2}{Sx^2}}$$

α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum Si^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

Sx^2 = ความแปรปรวนของคะแนนข้อสอบทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

ข. ค่าร้อยละ (Percent)

$$\text{จากสูตรค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100$$

(ประคอง กรรณสูตร, 2517)

ค. ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

$$\text{จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวนประชากร

(ประคอง กรรณสูตร, 2535)

ง. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\text{จากสูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\sum x^2 - (\sum x)^2}{N-1}}$$

$$\begin{aligned}\Sigma x &= \text{ผลรวมของคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง} \\ \Sigma x^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง} \\ N &= \text{จำนวนประชากร} \quad (\text{ประคอง วรรณสูตร, 2529})\end{aligned}$$

การนำเสนอข้อมูล

เสนอรายงานการวิจัย โดยการนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง พร้อมทั้ง
บรรยาย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะ ของผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย